

**KAI STRIDH
BÖSMÖLLAN, KÄVLINGEÅN**

**TILLSTÅNDSANSÖKAN FÖR
KRAFTPRODUKTION OCH
MILJÖANPASSNING**

SAMRÅDSUNDERLAG

30 774

Malmö 2025-05-09

KAI STRIDH BÖSMÖLLAN, KÄVLINGEÅN SAMRÅDSUNDERLAG

Innehåll

1	Inledning.....	5
2	Administrativa uppgifter	7
3	Nuvarande förhållanden	8
3.1	Lokalisering	8
3.2	Kartunderlag	8
3.3	Höjd- och plansystem	9
3.4	Befintlig anläggning.....	9
3.5	Naturfåra	16
3.6	Tidigare provningar	17
3.7	Urminnes hävd	19
3.8	Detalj- och översiktsplan	20
3.9	Fastigheter.....	20
3.10	Avrinningsområde.....	21
3.11	Hydrologi	21
3.12	Vattenstånd	22
3.13	Skyddsområden.....	22
3.14	Särskilt värdefulla vatten	23
3.15	Skyddade och hotade arter	23
3.16	Fornlämningar.....	25
3.17	Miljökvalitetsnormer och ekologisk status	26
3.18	Kulturmiljö.....	27
3.19	Vattenförsörjning	27
4	Sökt verksamhet	28
4.1	Bibehålla befintlig anläggning.....	28
4.2	Miljöanpassning.....	28
4.3	Inlöp	28
4.4	Galler och flyktväg	30
4.5	Dämnings- och sänkningsgräns	31
4.6	Tappningsplan.....	32
4.7	Genomförande.....	32
4.8	Tidplan	34
4.9	Förslag till villkor	34
5	Nollalternativ.....	36

6	Miljökonsekvenser	37
6.1	Miljö kvalitetsnormer.....	37
6.2	Hydrologisk regim	38
6.3	Morfologiskt tillstånd.....	38
6.4	Naturmiljö	39
6.5	Kulturmiljö.....	40
6.6	Riksidressen	40
6.7	Enskilda idressen	40
7	Betydande miljöpåverkan.....	41
8	Förslag på MKB:s utformning och innehåll	42
9	Referenser.....	43

**KAI STRIDH
BÖSMÖLLAN, KÄVLINGEÅN
SAMRÅDSUNDERLAG**

Bilagor

Bilaga 01	Nuvarande förhållanden, Översiktskarta, skala 1:1000
Bilaga 02	Nuvarande förhållanden, Planvy, skala 1:200
Bilaga 03	Framtida förhållanden, Planvy inlöp, skala 1:500
Bilaga 04	Framtida förhållanden, Planvy betagaller, skala 1:200

** samtliga skalangivelser avser utskrift på pappersformat A3*

KAI STRIDH BÖSMÖLLAN, KÄVLINGEÅN SAMRÅDSUNDERLAG

1 Inledning

Bösmölla ligger mellan Lilla Harrie och Håstad. Dammanläggningen är belägen i Kävlingeån som historiskt sett har haft en viktig funktion då den under långa tider har använts för drift av kvarnar och industrier. Historiska belägg finns för att det har funnits en kvarn på platsen sedan 1500-talet eller åtminstone sent 1600-tal. Det är troligt att det redan då etablerades någon form av dämme på platsen. Kävlingeån är ett av Skånes största vattendrag och mynnar i Öresund strax söder om Löddeköpinge där ån byter namn till Lödde å. Avrinningsområde är ca 1200 km² och vattenföringen regleras av Vombsjöns utlopp som utgör ett definitivt vandringshinder för all fisk.

Den stora kvarnbyggnaden byggdes om 1856 och fick då den utformning som den har idag medan den mindre kvarnbyggnaden stod ombyggd redan 1833. Den första turbinen installerades troligen 1895. Idag finns totalt tre turbiner som försörjer fastigheten med el samt ger ett överskott till försäljning.

Bösmölla förelades 2013 av Länsstyrelsen att söka tillstånd. En ansökan lämnades in till mark- och miljödomstolen 2016. Mark- och miljödomstolen avslog både ansökan om lagligförklaring och tillstånd att bibehålla befintlig vattenkraftsanläggning. Domen överklagades dock till mark- och miljööverdomstolen.

Mark- och miljööverdomstolen ändrade Mark- och miljödomstolens domslut och lagligförklarade Bösmöllans kraftverk med tillhörande anläggningsdelar. Det som lagligförklarades var bl.a. dämme med krönhöjd mellan +12,19 m och +12,23 m (RH2000), intagsgaller, maskinstationer. Turbiner, intags- och utloppskanaler gavs tillstånd i efterhand. Som villkor för lagligförklaringen gällde att ett nytt fingaller och faunapassage skulle anläggas och vatten tappas i faunapassage och flyktväg.

På grund av osäkerheter kopplat till finansiering samt förändringar i vattenstånd kopplat till den planerade utrivningen av nedströmsliggande Lilla Harries valskvarn har inte faunapassager och fingaller anlagts inom arbetstiden.

Bösmölla är antagen till nationella planen för moderna miljövillkor (NAP). Verksamhetsutövaren avser därför att i första hand ompröva kraftverket med stöd av urminnes hävd. I andra hand sökt tillstånd enligt 11 kap. 6 § miljöbalken för anläggningen.

Samråd med myndigheter och särskilt berörda är en del av tillståndsansökan till Mark- och miljödomstolen. Detta samrådsunderlag utgör utgångspunkt för att genomföra ett avgränsningssamråd.

2 Administrativa uppgifter

Huvudman:	Kai Stridh
Fastigheter:	Lund Bösmölla 1:1
Ombud:	Viktor Hebrand, Fiskevårdsteknik AB
Besöks- och brevadress:	Göran Olsgatan 1, 211 22 Malmö
Telefon:	0707-915680
E-post:	viktor.hebrand@fiskevardsteknik.se

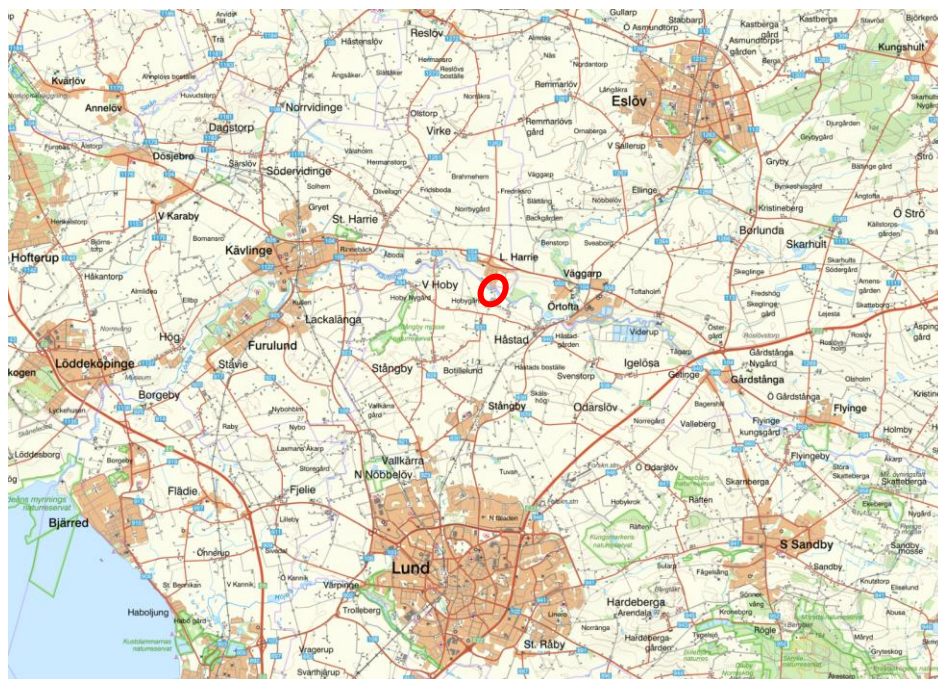
3 Nuvarande förhållanden

3.1 Lokalisering

Bösmölla är belägen i Kävlingeån mellan Lilla Harrie och Håstad ca 0,5 km uppströms Lilla Harrie Valskvarn. Anläggningen är belägen sydost om Lilla Harrie på kommungränsen mellan Lund, Eslöv och Kävlinge. Koordinater för anläggningen i SWEREF 99 TM är N 6183673, E 387500 (figur 1).

3.2 Kartunderlag

En översiktlig rekognoscering och uppmätning av Bösmölla samt området närmast kraftverket utfördes 2023-04-21 samt 2025-03-31. Vid inmätningstillfällena uppgick den beräknade vattenföringen i Kävlingeån, vid Bösmölla, till ca 9,5 m³/s respektive ca 5,5 m³/s (SMHI, 2025). Vid besöket konstruerades ett skalenligt ortofoto genom att flyga med en drönare över området (bilaga 01). Vidare togs ett antal fotografier av kraftverket och de studerade områdena.

Figur 1. Lokalisering för Bösmölla markeras med röd ring, sydost om Lilla Harrie.

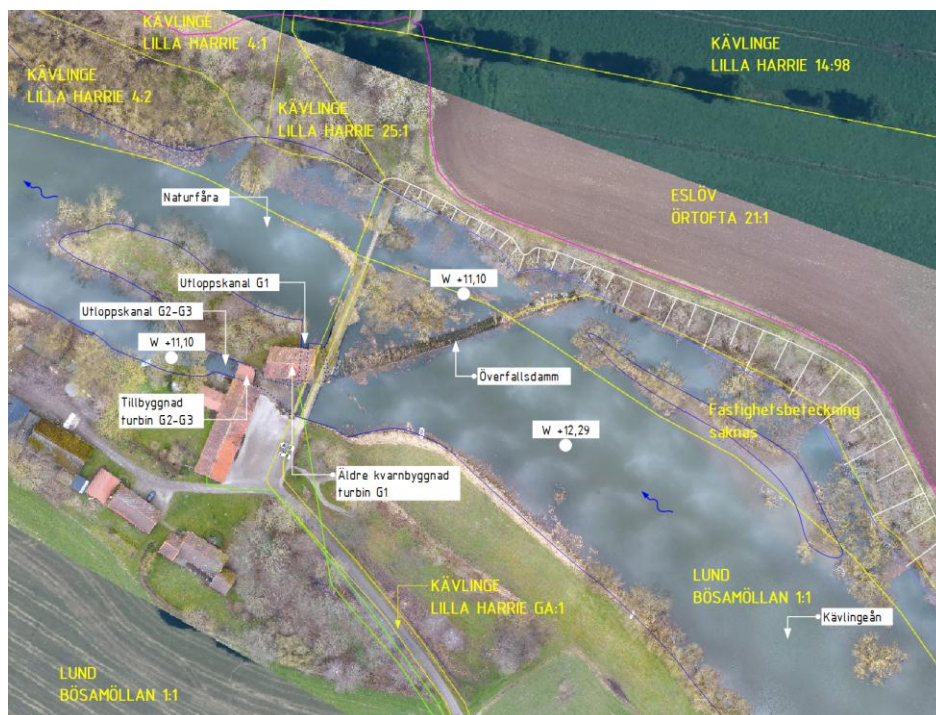
3.3 Höjd- och plansystem

Nivåer är uppmätta med hjälp av en RTK-GPS vilket medför en noggrannhet på ca ± 3 cm. Alla nivåer i denna beskrivning är angivna i RH2000 om inget annat anges. Med ledning av denna uppmätning har en kartskiss över det aktuella området konstruerats (bilaga 01–02).

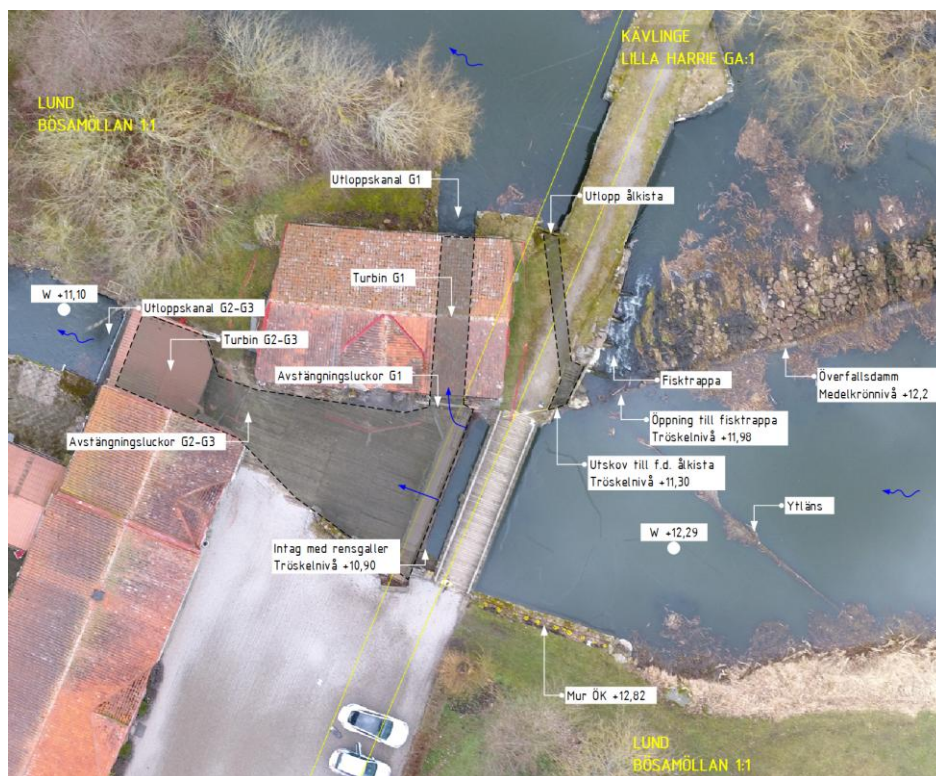
3.4 Befintlig anläggning

Anläggningen består av följande anläggningsdelar uppräknade från vänster till höger strand i strömriktningen (figur 2–3):

- Ett ca 11 m brett intag utrustat med galler, tröskelnivå +10,90.
- Från gallret, en ca 20 m lång betongkanal till turbinsumpen försedd med två francisturbiner, G2-G3, följt av en ca 80 m lång utloppskanal.
- Från gallret till turbin G1, francisturbin, en ca 5 m lång intagskanal, följt av en ca 2 m lång utloppskanal.
- Ett utskov till f.d. ålkista med fri bredd 0,96 m, tröskelnivå +11,30.
- Ett låg öppning i överfallsdammen med fri bredd 3,5 m, tröskelnivå +11,98 som leder till en fiskväg.
- En ca 95 m lång överfallsdamm, medelkrönnivå +12,20.

Figur 2. Översiktsbild över Bösmöllans anläggningsområde.

Figur 3. Planvy över Bösmöllans anläggningsdelar.

3.4.1 Dammbyggnad

Dammvall

Dammvallen vid Bösmölla är totalt ca 100 m lång, inkl. överfallsdammen, utskov och skibord (figur 4). Överfallsdammens krönhöjd varierar något men är i medeltal anlagd på nivå +12,20. Dammvallen är uppbyggd av natursten med en gjuten betongkrona och är konstruerad som en överfallsdamm, höjd över åbotten är ca 2,0 meter.

Figur 4. Uppströmsvy över överfallsdammen, starksimmande arter kan passera över dammen när överströmningen är stor.

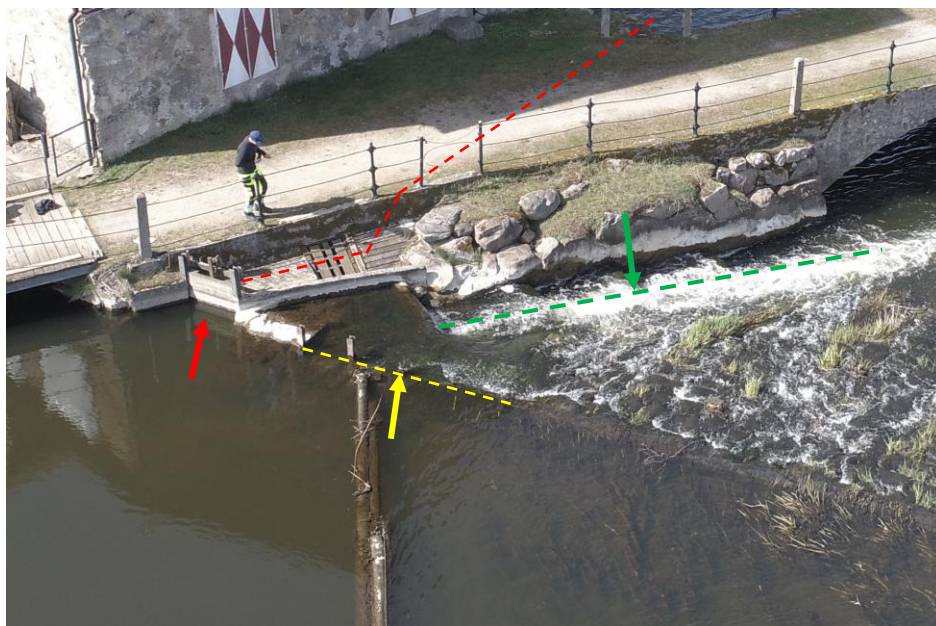
Fiskväg

I överfallsdammens vänstra hörn, uppströms fiskvägen, finns en låg öppning i dammvallen med en bredd om ca 3,5 m och tröskelnivå +11,98 (figur 5). Öppningen leder in vatten till en fiskväg och är uppdelat i fyra sektioner som kan påsadlas med träsättar för att reglera flödet.

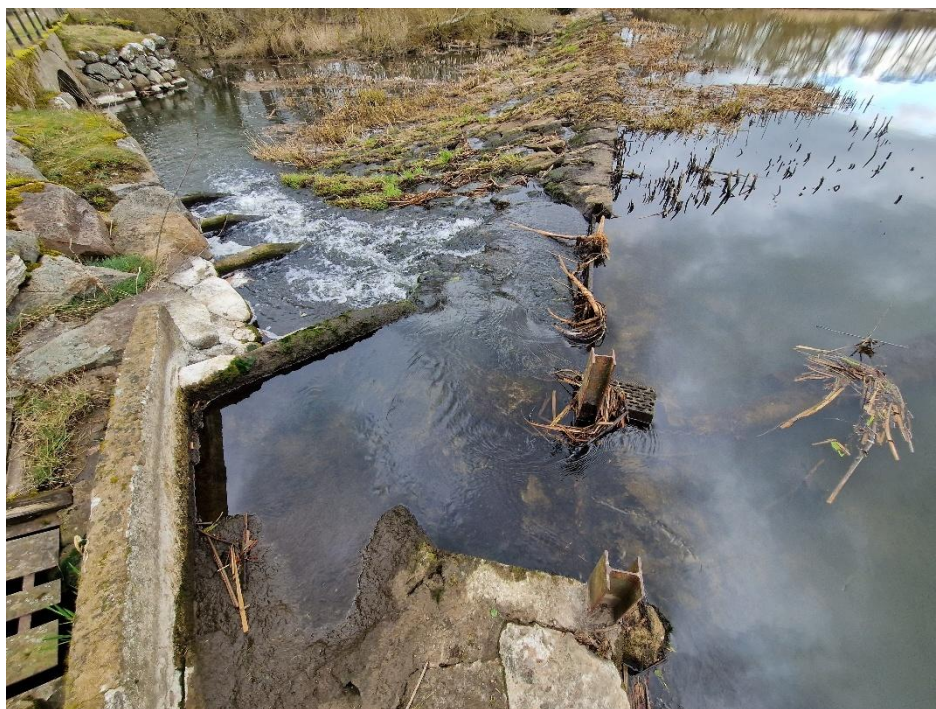
En fiskväg i form av en bassängtrappa anlades 2001. Trappan består av fyra tvärväggar och löper parallellt med den gamla stenbron som går från Bösmöllan till den norra sidan av Kävlingeån (figur 5–6). Fiskvägen är anpassad för starksimmande fiskarter och lutningen bedöms vara för brant för svagsimmande arter.

Utskov

Utskovet har en fri bredd på ca 0,96 m och dess tröskel är anlagd på nivå +11,30 (figur 5). Utskovet regleras med en spettlucka i trä. Utskovet leder vatten in i en före detta ålkista.

Figur 5. Nedströmsvy över utskov till ålkista (röd pil) samt skibord (gul pil) som leder till fisktrappan (grön pil).

Figur 6. Nedströmsvy över befintlig fiskväg.

3.4.2 Intag

Intaget, där gallret sitter, är ca 11 m brett och ansluter till en betongkanal som är gemensam för all tre turbiner, tröskelnivå +10,90 (figur 7). Intaget är utrustat med ett rensgaller vars spaltvidd är 20 mm på den största delen av gallersträckan och ca 50 mm på en mindre del av gallret längst till höger. Gallret är förlagt i 55° lutning och rensas manuellt. Vid full drift är har vattenhastigheten vid framför intagsgaller uppmäts till ca 0,5 m/s i genomsnitt, högsta uppmätta hastighet på ca 0,7 m/s förekom framför gallersektionens högra del närmst G1.

Figur 7. Vy från höger strand. Intaget är utrustat med rensgaller. Framför respektive turbins intag nedströms gallret finns avstängningsluckor.

3.4.3 Kraftstation

Från intaget leder en betongkanal vattnet vidare till turbinerna G1, G2 och G3. Separata luckor i trä finns framför de två intagen till turbinsumparna G1 och G2-G3. Betongkanalen är ca 22 m lång och avsmalnande från ca 11 m, vid rensvallret, till ca 3 m vid turbinerna G2-G3. Direkt nedströms vallrets högra sida ansluter en ca 7 m lång betongkanal till turbin G1.

Turbinerna är av typen francisturbiner (tabell 1). Anläggningen drivs som ett strömkraftverk och start/stopp sköts manuellt. Installerad effekt uppgår med nuvarande fallhöjd till ca 47 kW och normal årsproduktion uppgår till ca 280 MWh. Nuvarande fallhöjd för anläggningen uppmättes till ca 1,2 m. Kraftverket kan i nuläget köras på vattenföringar ned mot 1,0 m³/s. Nuvarande total slukförmåga är ca 4,5 m³/s vid fallhöjden 1,2 m.

Lilla Harries Valskvarn har genom påbyggnad av sin dammbyggnad med 0,4 m minskat Bösmöllans fallhöjd som historiskt varit ca 1,6 m till dagens 1,2 m. Med en fallhöjd om 1,6 m beräknades slukförmågan för Bösmöllans nuvarande turbiner bli 5,8 m³/s. Detta var den slukförmåga som Mark- och miljööverdomstolen gav tillstånd till i domen 2019-10-30 i mål M 3373-18.

Lilla Harrie Valskvarn planerar nu en utrivning vilket förväntas öka fallhöjden från dagens 1,2 m till ca 2,5 m. Med framtida fallhöjd om 2,5 m beräknas slukförmågan för nuvarande turbiner öka till ca 9,0 m³/s. Samrådet avser ansökan om tillstånd för befintliga turbiner vilket innebär att slukförmågan kan komma att uppgå till 9,0 m³/s efter

Turbinerna är ovanligt skonsamma på grund av deras låga varvtal. Den modellerade dödligheten vuxen ål, 70 cm, understiger 2 % för samtliga turbiner vid samtliga drivvattenföringar (Leonardsson, 2014). Den låga dödligheten har bekräftats av fysiska studier (Eklöv, 2010). Dödligheten kan dock komma att ändras med förändrad fallhöjd.

Tabell 1. Tekniska data över Bösmöllans turbiner.

Turbin	Löphjuls- diameter (m)	Varvtal (rpm)	Sluk 1,2 m (m ³ /s)	Sluk 1,6 m (m ³ /s)	Sluk 2,5 m (m ³ /s)
G1	1,79	50	1,88	2,5	4,0
G2	1,2	76	1,22	1,6	2,4
G3	1,25	74	1,32	1,7	2,6
Totalt			4,42	5,8	9,0

3.4.4 Utloppskanal

Två utloppskanaler finns vid Bösmöllan. Utloppskanal G1 är ca 2 m lång och 2,5 m bred (figur 8). Utloppskanal G2-G3 är ca 80 m lång, ca 6 m bred i uppströmsdelen och ca 20 m bred längre nedströms (figur 9). Bottnivå i utloppskanalernas början har uppmätts till ca +8,7.

Figur 8. Nedströmsvy från bron över utloppskanal från G1, t.v. i bild syns även utloppet från f.d. ålkista.

Figur 9. Nedströmsvy över utloppskanalen från G2-G3.

3.5 Naturfåra

Naturfåran löper parallellt med utloppskanalen innan de sammanflödar ca 160 m nedströms överfallsdammen. Överskottsvatten avbördas i naturfåran via fiskvägen, läckage samt via överfallsdammen. Utloppskanal G1 mynnar också i naturfåran. Naturfåran är ca 30–50 m bred och vattennivån bestäms av Lilla Harrie valskvarns dämning (figur 10).

Figur 10. Naturfåran nedström överfallsdammen utgörs av nedströmsliggande kvarns dämningssområde, utloppskanal G2-G3 mynnar ca 160 m nedströms Bösmöller's överfallsdamm.

3.6 Tidigare prövningar

Anläggningen lagligförklarades och gavs tillstånd i efterhand genom Mark- och miljööverdomstolens dom 2019-10-30 i mål M 3373-18. Villkor att anlägga faunapassage och fingaller kopplade till lagligförklaringen är dock inte genomförda varpå domen kan anses inte ha tagits i anspråk.

Nedan följer en kort sammanfattning av tidigare ärenden kopplat till Bösmöllan:

2013-05-13 – Länsstyrelsen i Skåne har genom beslut daterat 2013-05-13 förelagt verksamhetsutövare att ansöka om tillstånd för vattenverksamhet för vattenavledning, upphöra med sin turbinverksamhet senast den 29 februari 2016 samt att under perioden 15 september till 31 december och 1 april till 30 maj ska minst 300 l/s släppas förbi turbinen, i första hand genom fiskvägen.

2014-05-05 – Länsstyrelsens beslut överklagades av sökanden till Mark- och miljödomstolen i Växjö. Domstolen upphävde punkt nummer två och ändrade ordalydelsen i punkt nummer ett till följande:

- Ansöka om vattenverksamhet med vattenavledning från Kävlingeån för turbindrift.

Ansökan ska ha lämnats in senast den förste juni 2015 och innehålla vad som stadgas i 22 kap. 1 § miljöbalken. Punkten tre kvarstår från länsstyrelsens beslut. Med bakgrund av ovan har Bösmöllan under hösten/vintern 2014/2015 genomfört samråd i enlighet med 6 kap. miljöbalken och där efter upprättat denna miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som tillhör ansökan om lagligförklaring samt tillstånd för vattenverksamhet.

2015-06-01 – Ansökan om tillstånd till vattenverksamhet lämnas in till Växjö tingsrätt, Mark- och miljödomstolen.

2018-03-07 Mark- och miljödomstolen dom i mål M 2155-15

- Mark- och miljödomstolen lagligförklarar, med stöd av 17 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken, bron mellan fastigheterna Bösamöllan 1:1, Lunds kommun och Örtofta 21:1, Eslövs kommun.
- Mark- och miljödomstolen lämnar tillstånd enligt miljöbalken till den framtida påverkan på vattnets djup och läge som ovan nämnda bro medför.
- Mark- och miljödomstolen avslår ansökan om tillstånd att bibehålla delar av befintlig vattenkraftsanläggning.

Ovanstående dom överklagades av sökanden till Hovrätten.

2019-10-30 Mark- och miljööverdomstolen dom i mål M 3373-18

Mark- och miljööverdomstolen lagligförklarar, med stöd av 17 § och 18 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken, även Bösmöllans kraftverk med tillhörande anläggningsdelar, bl.a. dämme med krönhöjd mellan +12,19 m och +12,23 m (RH2000), intagsgaller, maskinstationer – med undantag för de turbiner som ges tillstånd till nedan – samt intags- och utloppskanaler på fastigheten Bösamöllan 1:1 i Lunds kommun. Som villkor för lagligförklaringen gäller punkterna 3, 5, 6 och 7 under rubriken villkor för tillståndet nedan.

Tillstånd m.m.

Mark- och miljööverdomstolen lämnar verksamhetsutövarna tillstånd enligt 11 kap. 9 § miljöbalken att vid Bösmöllan på fastigheten Bösamöllan 1:1 i Lunds kommun,

1. för kraftproduktion avleda en vattenmängd om högst 5,8 kubikmeter per sekund genom turbinerna
2. med bibehållande av dämnet till den höjd som framgår ovan under rubriken lagligförklaring, bedriva vattenverksamhet i form av dämning,
3. anlägga en faunapassage i form av ett omlöp enligt nedanstående villkor 5, samt
4. bygga om intaget avseende fingallrets lutning enligt nedanstående villkor 3.

Mark- och miljööverdomstolen lämnar därutöver tillstånd för installation och anläggande av turbinerna G1 och G3 samt befintlig klacktrappa för fiskvandring.

Villkor för tillståndet

1. Arbetena ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden angett i ansökningshandlingarna och i övrigt uppgett och åtagit sig i målet.
2. Arbetena ska så långt möjligt utföras i torrhet och i övrigt så att grumling minimeras. Entreprenadmaskiner som används vid arbeten i vatten ska använda miljöanpassade hydrauloljor.
3. Intaget till turbinerna ska förses med ett fingaller med en lutning på högst 55 grader mätt från horisontalplanet. Intagsgallret ska ha en högsta fri öppning mellan gallerstavarna på 15 millimeter. I intagsgallret ska flyktöppningar för fisk anordnas.
4. Kraftverket ska drivas som strömkraftverk och korttidsreglering får inte förekomma.
5. En faunapassage ska anläggas i huvudsaklig överensstämmelse med vad som redovisats i ansökan (ritning daterad 2016-09-29 benämnd "Bösamöllan, Ny fiskväg, Plan och sektion", bilaga till mark- och miljödomstolens aktbilaga 59). Faunapassagens lutning får inte överstiga 3,5 procent i horisontalplanet. Den

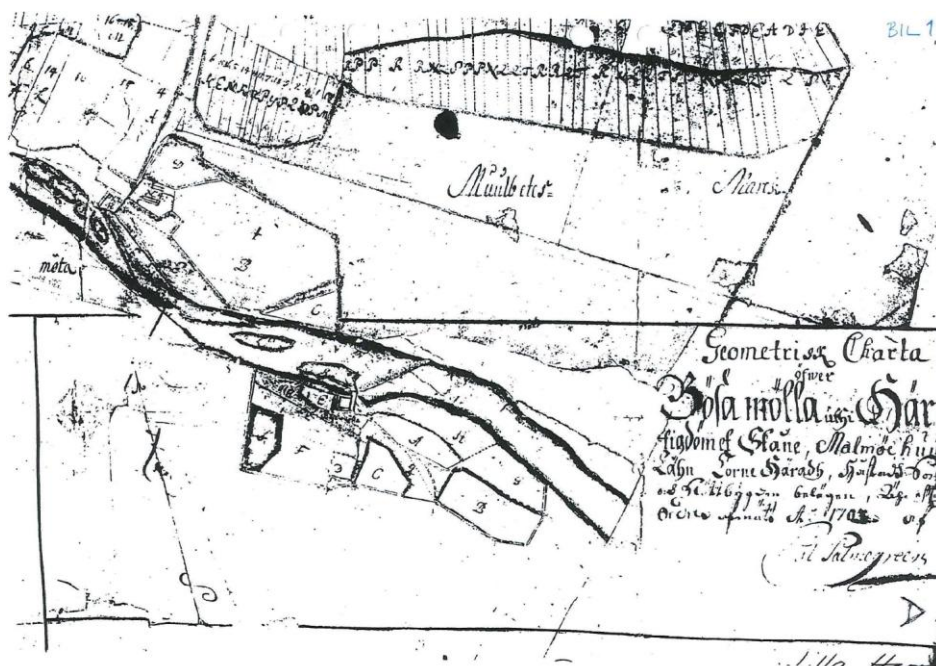
närmare utformningen av faunapassage ska bestämmas i samråd med Länsstyrelsen i Skåne län.

6. Faunapassagen ska vara i drift senast vid arbetstidens utgång.
7. I faunapassagen ska alltid släppas ett minimivattenflöde om 500 l/s, eller hela tillrinningen om den är lägre.
8. När tillrinningen understiger 2 kubikmeter per sekund ska inget vatten släppas genom turbinerna.
9. Ett kontrollprogram ska ges in till tillsynsmyndigheten senast två månader innan åtgärderna i punkterna 3 och 4, under rubriken tillstånd m.m., påbörjas.

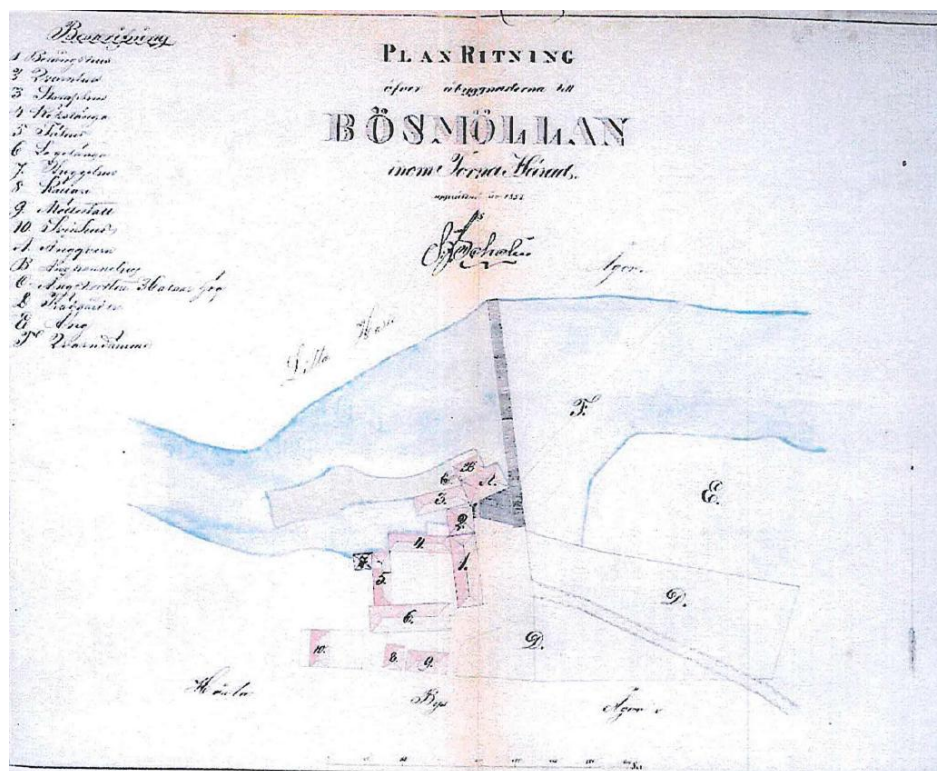
3.7 Urminnes hävd

Verksamhetsutövaren anser att anläggningen har urminnes hävd eftersom den uppförts före 1882 och inte väsentligt förändrats sedan dess.

Dammen fick troligen sitt nuvarande utseende på 1600-talet eller tidigare. Det finns kartor från 1703 och 1857 där dammen är utritad med samma utformning som dagens damm (figur 11–12). På kartan från 1857 syns även kvarnbyggnader, intag och utloppskanaler.

Figur 11. Geometrisk karta över Bösmöller uti Härtingdömet Skåne, Malmöhus Län, Torne Härad, 1703 (Aktbilaga 121 i mål M 2155-15).

Figur 12. Planritning över åbyggnader till Bösmölla i Torna Härad, 1857 (Aktbilaga 121 i mål M 2155-15).

3.8 Detalj- och översiktsplan

Förslagna åtgärder avses utföras utanför detaljplanelagt område (Eslövs kommun, 2025) (Lunds kommun, 2025a).

I kommunernas översiktsplaner finns bland annat uttalade ambitioner att främja biologisk mångfald (Eslövs kommun, 2025) (Lunds kommun, 2025b).

3.9 Fastigheter

Norra delen av åfåran tillhör fastigheten Eslöv Örtofta 21:1 där inlöp och uppträskling planeras. Fastigheten ägs av en privatperson.

Fastigheten Lilla Harrie GA:1 sträcker sig över bron på södra sidan.

I övrigt berörs endast Bösmölla 1:1 som ägs av sökanden.

3.10 Avrinningsområde

Kävlingeån är ett av de största vattendragen i Skåne. Dess utbredning sträcker sig från källområdena i de mellersta/östra delarna av Skåne till mynningen i Öresund strax söder om Löddeköpinge. Avrinningsområdet ligger inom nio kommuner och är på ca 1 200 km² varav ca 44 km² ligger inom Kävlinge kommun. Ån byter namn i trakterna av Högs Mölla, nedströms aktuell anläggning, till Lödde å. Kävlingeån är ett mycket näringsrikt vatten med höga halter av kväve och fosfor. Näringspåverkan kommer till stor del från de stora arealerna av åkermark inom avrinningsområdet.

Åns vattenföring regleras i Vombsjöns utlopp. Sträckan härefter fram till Örtöfta är sedan 1940-talet utträtad, medan sträckningen nedströms Örtöfta, genom Kävlinge kommun, har kvar sitt naturliga lopp. Fördämningen vid Vombsjön utgör ett definitivt vandringshinder sedan 1930-talet.

Ytterligare vandringshinder förekommer nedströms Vombsjön i form av Håstad Mölla, Kvarnviks Valskvarn, Bösmölla, Lilla Harrie Valskvarn, Krutmölla, Rinnebäck, Silverforsen och Högs Mölla (uppräknade i ordning från Vombsjön till havet).

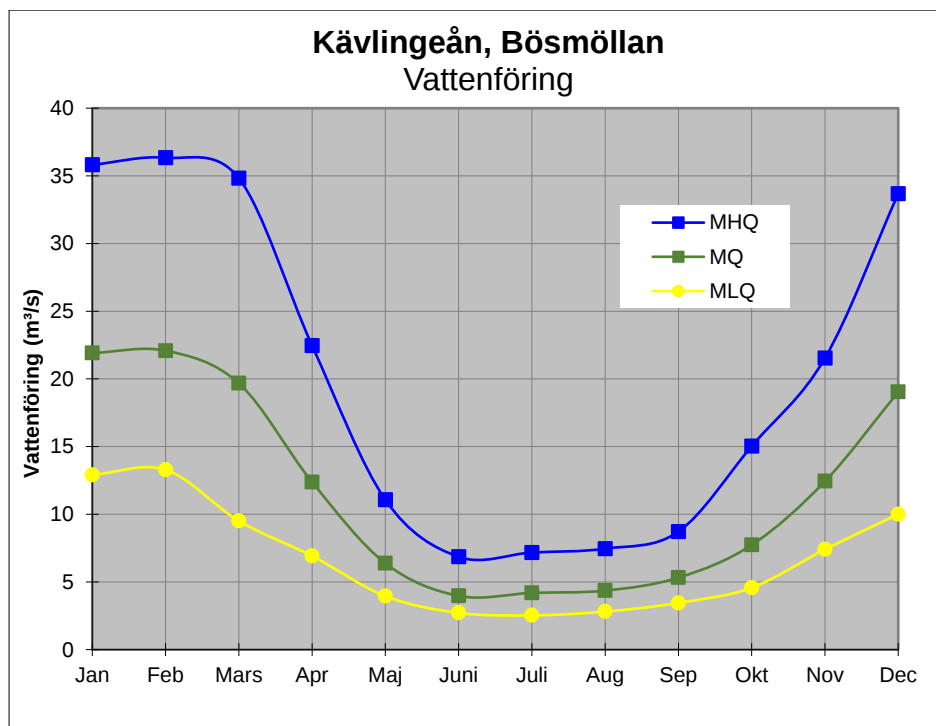
3.11 Hydrologi

3.11.1 Vattenföring

Vattenföringen i Kävlingeån vid Bösmölla, ca har beräknats uppgå till 11,6 m³/s i medeltal under åren 1976–2024 (tabell 2; figur 13). Flödesdata är hämtade från den nedströmsliggande SMHI-mätstationen Högs Mölla, stationsnummer 2171 (SMHI, 2025). Flödena har sedan skalats om för att motsvara Kävlingeåns avrinningsområde i höjd med Bösmölla. LLQ samt HHQ avser de lägsta samt högsta uppmätta flödena under mätperioden.

Tabell 2. Karaktäristiska flöden vid Bösmölla.

Karaktäristiskt flöde	Total vattenföring (m ³ /s)
HQ100	107
HHQ	100
MHQ	51
MQ	11,6
MLQ	2,13
LLQ	0,43

Figur 13. Medelvattenföring per månad avseende MLQ, MQ och MHQ vid Bösmöllan.

3.12 Vattenstånd

Det finns inga fastslagna dämnings- eller sänkingsgränser och i dammen bedrivs ingen vattennivåreglering. Nivåförändringen är helt betingad av vattenflödet i Kävlingeån. Vid HQ100 beräknas vattenståndet stiga ca 0,65 m över dammkrönet. Fallhöjden är ca 1,2 meter.

Vattenståndet direkt uppströms resp. nedströms anläggningen uppmättes vid inmätningstillfället till +12,29 resp. +11,10. Fallhöjden som kraftverket tillgodogjorde sig var således 1,19 m.

3.13 Skyddsområden

3.13.1 Natura 2000

Inga Natura 2000-områden berörs av sökt verksamhet (Naturvårdsverket, 2025).

3.13.2 Naturreservat

Inga naturreservat berörs av sökt verksamhet (Naturvårdsverket, 2025).

3.13.3 Riksintressen

Ett område av Riksintresse friluftsliv med områdesnummer FM 09 omfattar Kävlingeån från Vombsjön till Bjärred (Naturvårdsverket, 2025).

3.13.4 Strandskydd

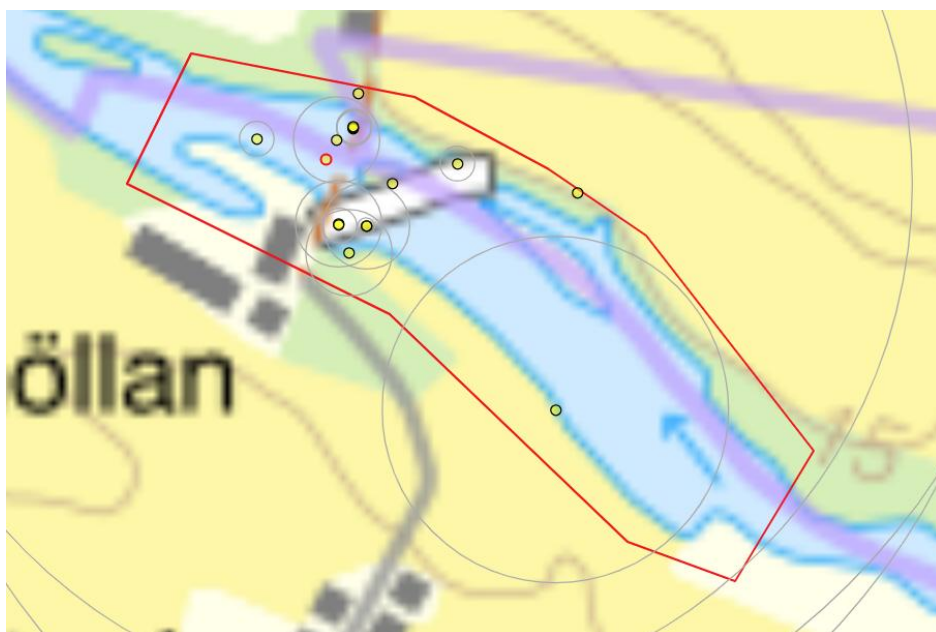
Strandskydd gäller enligt 7 kap. 13–18 §§ miljöbalken. Strandskyddet gäller generellt 100 meter från strandlinjen.

3.14 Särskilt värdefulla vatten

Kävlingeån är klassat som särskilt värdefulla vatten ur fisk-synpunkt. Inom vattenområdet finns grönlång, sandkryp, tjockskalig målmussla, ål, mycket storvuxen gädda och abborre samt havsöring (Naturvårdsverket, 2025).

3.15 Skyddade och hotade arter

Följande påträffade arter i Kävlingeån, kring Bösmölla, har ett specifikt naturvärde (tabell 3) (Sveriges lantbruksuniversitet, 2025A). Sökningen har gjorts i området markerad i figur 14.

Figur 14. Område för sökning av hotade och skyddade arter i Artportalen.

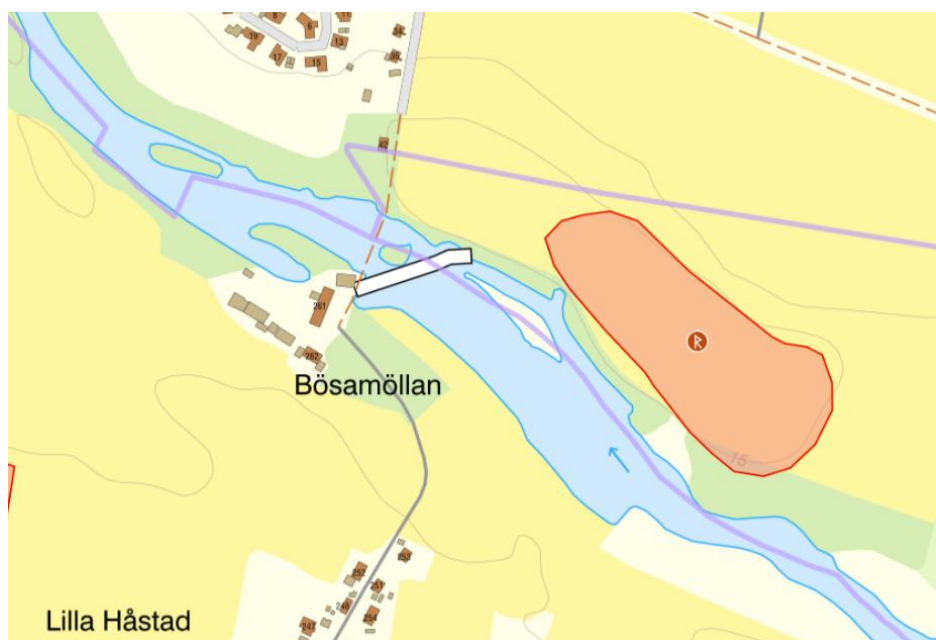
Tabell 3. Påträffade arter i och kring Kävlingeån vid Bösmölla med ett specifikt naturvärde.

Art	Artskydds-förordningen	Övrigt	Rödlistning
Lake	Nej		Sårbar (VU)
Lax	Nej	Art- och habitatdirektivet, Bernkonventionen bilaga 3	Livskraftig (LC)
Stensimpa	Nej	Art- och habitatdirektivet	Livskraftig (LC)
Ål	Nej		Akut hotad (CR)
Pilblad	Nej		Nära hotad (NT)
Vattenfräne	Nej		Nära hotad (NT)
Källfräne	Nej		Sårbar (VU)
Kavelhirs	Nej		Nära hotad (NT)
Kungsfiskare	Ja	Fågeldirektivet bilaga 1, Bernkonventionen bilaga 2	Sårbar (VU)
Sävspurv	Ja	Bernkonventionen bilaga 2	Nära hotad (NT)
Sångsvan	Ja	Fågeldirektivet bilaga 1, Bernkonventionen bilaga 2, Bonnkonventionen bilaga 2	Livskraftig (LC)
Brunand	Ja	Fågeldirektivet bilaga 2, Bernkonventionen bilaga 2, Bonnkonventionen bilaga 2	Starkt hotad (EN)
Bläsand	Ja	Fågeldirektivet bilaga 1, Bernkonventionen bilaga 2 & 3	Sårbar (VU)
Trana	Ja	Fågeldirektivet bilaga 1, Bernkonventionen bilaga 2, Bonnkonventionen bilaga 2	Livskraftig (LC)
Tornseglare	Ja	Bernkonventionen bilaga 3	Starkt hotad (EN)
Smådopping	Ja	Bernkonventionen bilaga 2	Nära hotad (NT)
Skrattmå	Ja	Fågeldirektivet bilaga 2, Bernkonventionen bilaga 3	Nära hotad (NT)
Fiskmå	Ja	Fågeldirektivet bilaga 2, Bernkonventionen bilaga 3	Nära hotad (NT)
Fisktärna	Ja	Fågeldirektivet bilaga 1, Bernkonventionen bilaga 2, Bonnkonventionen bilaga 2	Livskraftig (LC)
Fiskgjuse	Ja	Fågeldirektivet bilaga 1, Bernkonventionen bilaga 2, Bonnkonventionen bilaga 2	Livskraftig (LC)
Gråtrut	Ja	Fågeldirektivet bilaga 2	Sårbar (VU)
Vit stork	Ja	Fågeldirektivet bilaga 1, Bernkonventionen bilaga 2 & 3	Starkt hotad (EN)
Vitkindad gås	Ja	Fågeldirektivet bilaga 1, Bernkonventionen bilaga 2, Bonnkonventionen bilaga 2	Livskraftig (LC)
Brun kärrhök	Ja	Fågeldirektivet bilaga 1, Bernkonventionen bilaga 2, Bonnkonventionen bilaga 2	Livskraftig (LC)
Blå kärrhök	Ja	Fågeldirektivet bilaga 1, Bernkonventionen bilaga 2 & 3	Nära hotad (NT)

Fjällvråk	Ja	Bernkonventionen bilaga 2 & 3	Nära hotad (NT)
Stenfalk	Ja	Fågeldirektivet bilaga 1, Bernkonventionen bilaga 2 & 3	Nära hotad (NT)
Hussvala	Ja	Bernkonventionen bilaga 2	Sårbar (VU)
Rörsångare	Ja	Bernkonventionen bilaga 2 & 3	Nära hotad (NT)
Stare	Ja	Fågeldirektivet bilaga 2	Sårbar (VU)
Rödvingetrast	Ja	Fågeldirektivet bilaga 2, Bernkonventionen bilaga 2 & 3	Nära hotad (NT)
Björktrast	Ja	Fågeldirektivet bilaga 2, Bernkonventionen bilaga 2 & 3	Nära hotad (NT)
Grönfink	Ja	Bernkonventionen bilaga 2	Nära hotad (NT)

3.16 Fornlämningar

Vid Bösmölla finns en registrerad fornlämning på åkern nordöst om anläggningen (figur 15). I Fornsöks register benämns den L1988:4364 Boplats med RAÄ-nummer Örtafta 22:1 (Riksantikvarieämbetet, 2025).

Figur 15. Rött område visar fornlämningen vid Bösmölla.

3.17 Miljökvalitetsnormer och ekologisk status

Bösmöllans dammanläggning är belägen inom ytvattenförekomsten Kävlingeån: Havet-Bråån, WA93784411, SE618685-133000 (VISS, 2025). Enligt miljökvalitetsnormerna (MKN) ska ytvattenförekomsten uppnå god ekologisk status till 2033. Idag är den bedömda ekologiska statusen för aktuell vattenförekomst otillfredsställande (tabell 4).

För vattenförekomsten är det kvalitetsfaktorerna *påväxt kiselalger, fisk, näringsämnen, konnektivitet, hydrologisk regim och morfologiskt tillstånd* som bedömningen grundar sig på då dessa har statusen måttlig eller sämre.

Kävlingeån är framförallt påverkad av övergödning och det finns ett antal vandringshinder som påverkar akvatiska organismer negativt. Då ån är rätad och rensad är även morfologi och hydrologi påverkad. Bedömningen baseras på kiselalger som visar att ån är näringspåverkad. Detta stöds även av höga halter av fosfor, se kvalitetsfaktorerna kiselalger och näringsämnen. (VISS, 2025).

För att kunna uppnå god ekologisk status för vattenförekomsten måste bl.a. vandringshinder göras passerbara.

Tabell 4. Statusklassning av miljökvalitetsnormer för vattenförekomsten Kävlingeån: Havet – Bråån.

VISS 2025-04-30			Kävlingeån
	Kvalitetsfaktor	Parameter	Havet - Bråån
Ekologisk status			Otillfredsställande
	Biologiska		
		Påväxt-kiselalger	Måttlig
		Bottenfauna	Ej klassad
		Fisk	Otillfredsställande
	Fysikalisk-kemiska		
		Näringsämnen	Måttlig
		Försurning	God
		Särskilda förorenande ämnen	Måttlig
	Hydromorfologiska		
		Konnektivitet	Otillfredsställande
		Hydrologisk regim	Dålig
		Morfologiskt tillstånd	Otillfredsställande
Miljökvalitetsnorm			
	Ekologisk status	God 2033	

3.18 Kulturmiljö

Kävlingeåns dalgång är upptaget i Kulturmiljöprogrammet för Skåne som ett kulturmiljöstråk. På 1600-talet fanns här flera av Skånes mest betydande vattenkvarnar, vilka på 1800-talet byggdes om till industrianläggningar.

Landskapsbilden i området präglas av Kävlingeåns dalgång med sina betade strandängar, bitvis täta strandnära vegetation och därutån för av ett svagt kuperat jordbrukslandskap. Den tidstypiska kvarnanläggningen är synlig endast för vandrare eller från själva vattendraget. Själva anläggningen har därför å ena sidan en liten påverkan på landskapsbilden, medan den å andra sidan kan menas ha bidragit till att prägla hela bygdens utveckling och rent fysiskt även åns morfologi.

Ingen känd kulturhistorisk utredning har funnits att tillgå för Bösmölla vid framtagande av detta dokument men det är troligt att överfallsdammen med dammspegel, vattenvägarna, stenvalvsbron samt kvarnbyggnad med intag och utloppskanaler utgör värdebärande beståndsdelar.

3.19 Vattenförsörjning

Det finns inga kända brunnar i närområdet (Sveriges Geologiska Undersökning, 2025).

Inga vattenskyddsområden påverkas av sökt verksamhet (Naturvårdsverket, 2025).

4 Sökt verksamhet

4.1 Bibehålla befintlig anläggning

I det fall att hela eller delar av anläggningen inte omfattas av urminnes hävd avser verksamhetsutövaren att, i andra hand, söka tillstånd i efterhand för uppförande samt bibehållande av anläggningen.

Verksamhetsutövaren avser att inom ramen för samverkan ha en dialog med tillsynsmyndigheten kring om och i så fall vilka delar av anläggningen som kan falla utanför urminnes hävd.

4.2 Miljöanpassning

För att möjliggöra fiskvandring förbi Bösmöllan föreslås att en naturlig fiskväg, ett s.k. inlöp, anläggs. Inlöpet utformas så att passage av alla förekommande fiskarter och bottenfauna kan ske, i både upp- och nedströms riktning. Överfalldammens betongkrona kommer även anpassas för att i första hand styra överskottsvatten till inlöpet.

För att skydda nedströmsvandrande fisk kommer även ett nytt betagaller, med mindre spaltvidd, att installeras framför dagens intag och en flyktväg installeras. En särskild tappningsplan kommer att upprättas för att säkerställa ett fullgott flöde året runt.

4.3 Inlöp

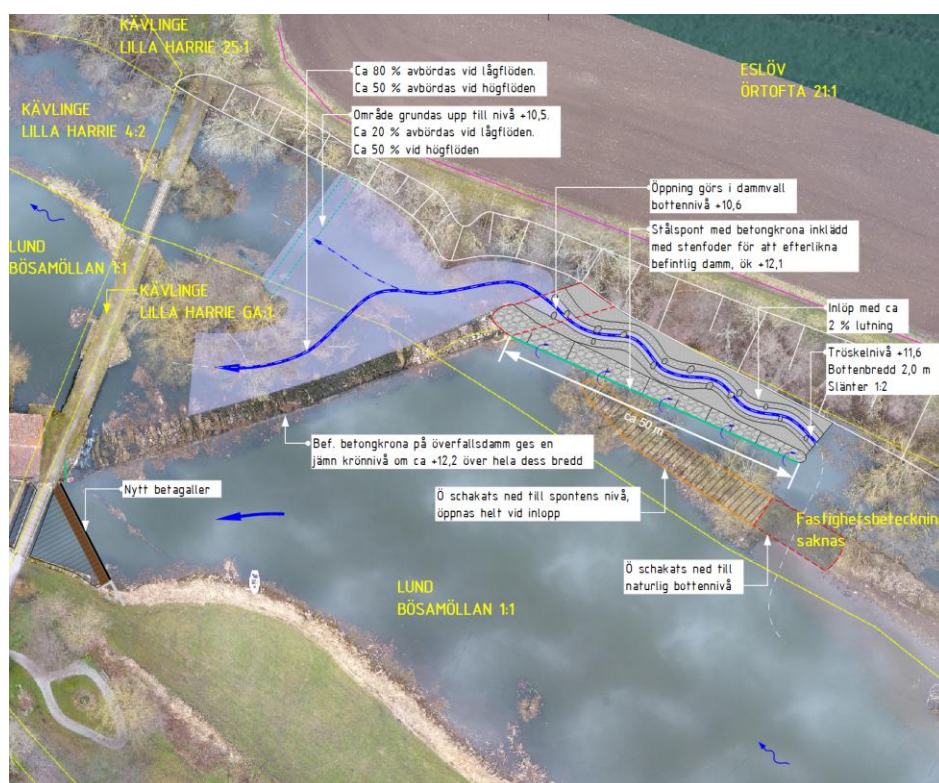
Ett ca 50 m långt inlöp anläggs på Kävlingeåns högra strand som succesivt blir bredare från insteg till utsteg (figur 16). Inlöpet ges en medellutningen om ca 2 % och maximalt 3 % mätt över högst 10 m. Tröskeln till inlöpet utformas för att avbörda minst 2,0 m³/s vid nivån +12,0 vilket blir det lägsta flödet som tillåts i fiskvägen vid turbindrift. Vid normal drift kommer dock betydligt mer vatten avbördas i fiskvägen. Vid nivån ca +12,1 kommer ca 2,7 m³/s avbördas i fiskvägen.

En öppning görs i överfalldammen vid höger strand och en ny ca 50 m lång dammvall anläggs parallellt med höger strand för att avskilja inlöpsfåran från magasinet. Dammvallen byggs med en spont som kläs in med ett stenfoder för att efterlikna befintlig dammvall. Spontens överfall anläggs på nivån +12,10. Överfallet för inlöpet blir 0,10 m lägre än befintlig överfalldamm med avsikt att flöden upp Den befintliga avlångs ön skalas av ner till en nivå om ca +12,0 eller lägre på sträckan parallellt med inlöpet. En ca 2 m djup och 10–20 m bred öppning görs vid inlöpets insteg.

Den nya åfåran (inlöpet) ges en naturlig variation gällande utseendet vilket innebär att bredd, djup och slänter kan variera något. Större strömstyrande block placeras även ut i åfåran för att skapa en naturlig och omväxlande vattenmiljö.

Inlöpets utsteg ansluter till befintlig naturfåra och bottennivån här blir ca +10,6. Området kring utsteget anpassas sedan för att skapa en jämn övergång mellan befintlig åfåra och inlöp.

Nedströms överfallsdammen delas naturfåran av en mindre ö. I den högra grenen trösklas bottennivån upp till ca + 10,5. Nuvarande bottennivå är +10,0 i djupfåran och ca +10,3 mot kanterna. Flödesfördelningen nedströms dammen anpassas för att vänster fåra ska avbörda ca 80 % av flödet vid mintappning i fiskvägen (2,0 m³/s) och höger fåra 20 %. Vid högflöden kommer flödet fördela sig ungefär lika mellan åfåror. Syftet med upptrösklingen är att förbättra passageförhållanden i området direkt nedan det nya inlöpet samt att styra flödet mot G1 turbinens utlopp.

Figur 16. En naturliknande fiskväg, ett s.k. inlöp, möjliggör fiskpassage vid Bösmöllan.

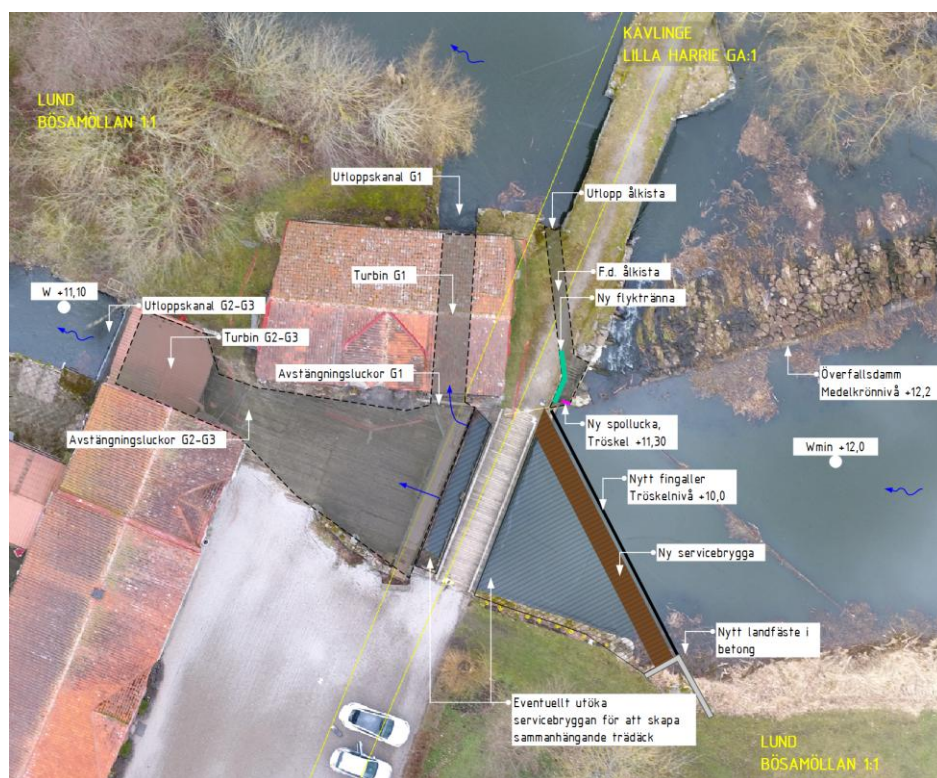
Figur 17. Exempelbild på inlöp från Hemsjö nedre i Mörrumsån.

4.4 Galler och flyktväg

Ett minst 15 m brett betagaller anläggs mellan flodluckan och vänster strand (figur 18). Betagallrets lutning ska vara maximalt 45 grader mot vänstra kanalsidan. Fingaller med skrapplåt anläggs vertikalt med en spaltvidd om 13 mm. Tröskelnivån anläggs på ca +10,0. Lägsta driftsnivå blir ca +12,0 varpå djupet är minst 2,0 m. Gallrets totala area kommer uppgå till minst 30 m². Således blir den teoretiska vattenhastigheten framför intagsgallret max 0,30 m/s. En servicebrygga anläggs för manuell rensning av gallret, alternativt installeras en rensmaskin.

En flykträna och spilllucka anläggs vid befintligt utskov bredvid fisktrappan på betagallrets högra sida. Flyktränan dimensioneras för att avbörda minst 0,3 m³/s och görs ca 0,6 m djup och 0,4 m bred. Flyktvägen förses med ett regleringsdon och ska vara i drift samtidigt som kraftverket. Spillluckan görs både djupare och bredare för att effektivt kunna bli av med skräp.

När kraftverket är avstängt ska flyktränan och spillluckan stängas.

Figur 18. Ett betagaller anläggs med anslutande flyktväg för att möjliggöra nedströmpassage.

4.5 Dämnings- och sänkningsgräns

Ingen dämningsgräns föreslås med hänsyn till att nivån regleras av överfallsdammens krönnivå.

Lägsta driftsgräns föreslås till nivå +12,0 och ska markeras på pegel uppriktad i RH2000 vid dammen.

Då service- eller underhållsarbeten behöver utföras och dessa kräver avsänkning av dammen skall detta föregås av en anmälan till tillsynsmyndighet. Således behöver tillsynsmyndigheten ha delegation att besluta om avsteg från lägsta driftsgränsgräns.

4.6 Tappningsplan

Kraftverket kan drivas med slukförmåga om högst 9,0 m³/s efter utrivning av Lilla Harries Valskvarn. Vid nivåer understigande +12,0 ska kraftverket inte drivas. Ingen korttidsreglering tillåts utan kraftverket kommer drivas som ett renodlat strömkraftverk.

Minsta tappning genom fiskvägen, när kraftverket får drivas, blir 2,0 m³/s. När kraftverket är ur drift ska flyktvägen stängas så att allt vatten passerar fiskvägen och över överfallsdammen.

Vid nivåer överstigande +12,1 spills vatten över inlöpets spont ner i fiskvägen. Vid nivån +12,2 beräknas vatten spilla över överfallsdammen.

Flödet i fiskvägen kommer variera vid olika vattenstånd i dammen enl. tabell 5.

Tabell 5. Ungefärlig flödesfördelning vid olika nivåer i dammen med och utan kraftverksdrift.

Nivå (RH20 00)	Flöde totalt (m ³ /s)	Flöde överfalls- damm (m ³ /s)	Flöde inlöp (m ³ /s)	Flöde flykt- väg (m ³ /s)	Sluk turbi- ner (m ³ /s)	Andel flykt av sluk	Andel fiskv av to- tal
+12,2	15,7	0	6,4	0,3	9,0		41 %
+12,1 (MQ)	11,8	0	2,7	0,3	8,8	5 %	23 %
+12,1	10,0	0	2,7	0,3	7,0	5 %	27 %
+12,1	8,0	0	2,7	0,3	5,0	6 %	34 %
+12,1	6,0	0	2,7	0,3	3,0	10 %	45 %
+12,1	4,0	0	2,7	0,3	1,0	30 %	68 %
+12,0	2,0	0	2,0	0	0	-	100 %

4.7 Genomförande

De planerade åtgärderna kan genomföras på olika vis. Nedan följer ett förslag till indelning av arbetsetapper samt arbetsmoment vilka bör utföras i nämnd ordningsföljd inom varje etapp.

Etablering

- Arbetsväg etableras på norra sidan till området uppströms dammfästet.
- Materialplats upprättas på norra sidan.
- Vattennivån sänks genom turbinpådrag och/eller att öppna flodluckan.

Fångvall

- En fångvall anläggs där den framtida dammvallen för inlöpet ska ligga med täta massor, exempelvis morän.
- Befintlig ö skalas av parallellt med inlöp, djupare öppning görs i ön vid inlöpets insteg.

Ny överfallsdamm

- Spont slås genom fångdammen ned till berg.
- Vid flödesbestämmande tröskel bibehålls fångdammen uppströms sponten.
- Krona gjuts på spontens krön.
- Öppning görs i överfallsdammen vid höger strand, där inlöpets utsteg ska förläggas, för att sänka vattennivån.
- Överfallsdammen kläs med stenmaterial.

Inlöp

- Inlöpsfåran anläggs och formas.
- Tröskel iordningsställs med stenfoder i nivå med spont.
- Mynningsområdet tillrättaläggs så att bottennivåer överensstämmer.
- Fångdammen rivs uppströms tröskel.
- Flödesmätningar genomförs och justering av tröskel och inlöpsfåran görs vid behov.

Överfallsdamm

- Krönet gjuts på till +12,20 längs sträckor där överfallsdammen är lägre.

Intag

- En fångdamm alt. provisorisk spont anläggs uppströms intag.
- Botten, sidor och stödpelare betonggjutes. Botten och sidor förse med tätspont/tätning för att undvika underspolning.
- Betagaller monteras.
- Gångbryggor, staket och ev. rensmaskin monteras.
- Flyktväg anläggs.
- Fångdamm/provisorisk spont framför intag tas bort.

Avetablering

- Kraftverk och fiskväg tas i bruk.

- Ev. skador på mark från tunga maskiner återställs.

Flera av de ovan nämnda arbetsmomenten kräver torrläggningsåtgärder vilka kan vara svåra att genomföra vid höga vattenflöden. Dessa arbeten skall därför förläggas till en tidpunkt med förväntat låga flöden, t.ex. under sommar eller höst.

4.8 Tidplan

Arbetstiden för genomförande av arbeten föreslås till 5 år efter lagakraftvunnen dom.

Entreprenadtiden för åtgärderna beräknas vara 2–5 månader förutsatt att flödesförhållandena är fördelaktiga.

4.9 Förslag till villkor

Sökanden har tagit fram förslag på villkor och önskar att dessa diskuteras inom ramen för samverkan med huvudsakligen tillsynsmyndigheten. Villkorsförslagen bedöms vara desamma oavsett om prövningen sker som en omprövning eller tillståndsprövning.

4.9.1 Villkor kring anläggningsarbeten

1. Ett minst 50 m långt inlöp ska anläggas. Medellutningen ska vara ca 2 % och den maximala lutningen ska inte överstiga 3,0 %. Angiven maximal lutning ska mätas på delsträckor om maximalt 10 m.
2. Tröskeln i norra åfåran ca 25–30 m uppströms bron ska höjas för att erhålla det dominerande flödet i vänster åfåra vid minimitappning i fiskvägen.
3. Framför befintlig intag ska ett betagaller anläggas. Det nya gallret ska ha en area om minst 30 m². Gallrets lutning mot vänster kanalsida ska vara max 45 grader. Spaltvidden ska vara maximalt 13 mm.
4. En ny flykträna ska anläggas i befintligt flodutskov. Flyktränan ska vara minst 0,6 m djup och 0,4 m bred.
5. Efter anläggande ska kontroll av flöden i passagelösningarna för upp- och nedströmsvandring göras. Vid behov ska åtgärder vidtas för att säkerställa att rätt volymer avbördas.

4.9.2 Villkor kring driften av kraftverket

6. Korttidsreglering för driften av kraftverket får inte förekomma.
7. Lägsta driftsgräns vid dammen ska vara +12,00.
8. Tillsynsmyndigheten får medge tillfällig avsänkning av vattennivån i dammen efter arbetstidens utgång i det fall särskilda skäl finns. En sådan tillfällig avsänkning kommer innebära att flödet till fiskvägar inte kan upprätthållas.
9. Avledningen för kraftproduktion får högst uppgå till 5,8 m³/s.
10. Fiskvägen ska minst avbörda 2,0 m³/s när kraftverket är i drift.
11. Flyktvägen ska minst avbörda 0,3 m³/s när kraftverket är i drift.
12. När kraftverket är ur drift ska flyktväg och flodlucka stängas.
13. Lägsta driftsgräns ska markeras på pegel upprättad i RH2000 och vara placerad väl synlig på dammen.
14. Ett kontrollprogram ska upprättas och ges in till tillsynsmyndigheten senast två månader innan arbetena påbörjas.

4.9.3 Villkor för anläggningsarbeten

15. Miljövänliga hydraulvätskor, godkända enligt svensk standard SS155434, ska användas i de maskiner som nyttjas.
16. Material för omhändertagande av läckage och spill från maskiner ska finnas tillgängligt på arbetsområdet och kemiska produkter ska vid behov förvaras på därtill iordningställd yta.
17. Uppställning av arbetsfordon ska ske på land med ett avstånd om minst 10 meter från vattendraget.
18. Grumlande entreprenadarbeten ska vidtas under lågvattenföring under perioden 1 juni – 15 oktober.
19. Arbeten i vattenområdet ska bedrivas på ett sådant sätt att grumling undviks i möjligaste mån. Turbiditeten (FNU) ska mätas i en punkt nedströms arbetsområdet. Provtagning skall utföras i samband med arbeten i vatten som riskerar orsaka grumling. Vid en turbiditet över 15 FNU ska entreprenören underrätta beställaren samt redovisa åtgärder som visar att fortsatt produktion är möjlig innan arbetena kan fortgå. Överskrider turbiditen 30 FNU mellan mätpunkterna, ska arbetena stoppas.
20. Om externa massor förs in i projektet ska dessa vara rena (mindre risk än ringa, MRR) och fria från invasiva växtarter.
21. Sprängsten och stenkross som används i anslutning till fiskvägen och naturfåran i område som är i kontakt med vatten vid högsta förutsedda flöde ska täckas med ett lager av natursten om minst 0,2 meter.
22. Vid behov inom arbetstiden, för utförande av de åtgärder som omfattas av denna ansökan, får vattennivån vid dammen tillfälligt sänkas lägre än lägsta driftsgräns.

5 Nollalternativ

Syftet med nollalternativet är att redovisa konsekvenserna av att projektet inte kommer till stånd.

Nollalternativet utgörs av dagens förhållande med nuvarande dammanläggning och kraftverk.

Referensförhållandet på platsen, d.v.s. tillståndet innan anläggningen uppfördes, bedöms ej ha utgjort ett definitivt vandringshinder, varken för stark- eller svagsimmande fiskarter.

6 Miljökonsekvenser

Nedan anges kortfattat de miljökonsekvenser som kan förutses idag och som kommer att hanteras vidare i miljökonsekvensbeskrivningen.

6.1 Miljökvalitetsnormer

Den sökta verksamheten bedöms som nödvändig för att kunna uppnå god ekologisk status i vattenförekomsten. De parametrar som påverkas positivt av åtgärderna är:

- Fisk
- Konnektivitet i vattendrag
- Hydrologisk regim i vattendrag
- Morfologiskt tillstånd i vattendrag

Fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorer bedöms inte påverkas av åtgärderna.

6.1.1 Fisk

Parametern fisk är för vattenförekomsten satt till otillfredsställande, bl.a. på grund av det vandringshinder som Bösmölla utgör samt att ån är kraftigt rätad och rensad.

Många fiskarter är beroende av fria vandringsvägar i sin levnadscykel. Sökt verksamhet innebär att fria vandringsvägar skapas förbi anläggningen för alla förekommande fiskarter och vattenfauna i vattenförekomsten. Inlöpet kommer även utgöra en ny strömbiotop vilket innebär utökade habitat för strömlevande fisk och fauna. Således förbättras förutsättningarna för ett välmående fiskesamhälle och möjligheten att uppnå god status avseende kvalitetsfaktorn fisk.

6.1.2 Konnektivitet

Kvalitetsfaktorn konnektivitet beskriver möjligheten till spridning och fria passager för djur, växter, sediment och organiskt material i uppströms och nedströms riktning.

Parametern konnektivitet i vattendrag är satt till otillfredsställande då det i vattenförekomsten finns ett antal vandringshinder som påverkar akvatiska organismer negativt. Håstadmölla, Bösmölla, Kvarnvik, Högmölla och Lilla Harrie är bedömda som partiella vandringshinder. På tre av dessa platser finns vattenkraftverk i drift. De äldre kvarndämnena vid Krutmölla och Silverforsen är bedömda som passerbara (VISS, 2025).

Sökt verksamhet återskapar lokal konnektivitet i vattenförekomsten genom att ett inlöp för upp- och nedströmsvandrande fisk anläggs. Inlöpets lutning är anpassad efter referensförhållandena på platsen och möjliggör passage för samtliga i Kävlingeån förekommande fiskarter. Således kommer konnektivitet att lokalt minst kunna nå god status. För att vattenförekomsten skall nå motsvarande status behöver samtliga vandringshinder åtgärdas.

6.2 Hydrologisk regim

Parametern hydrologisk regim är satt till dålig. Detta p.g.a. att den specifika flödesenergin i vattenförekomsten avviker väsentligt från referensförhållandet. Den energi som finns tillgängligt i vattendraget för att skapa naturliga livsmiljöer är påverkad av mänsklig aktivitet, såsom t.ex. rensning och rätning.

Sökt verksamhet kommer innebära fortsatt dämning och vattenavledning vilket har en viss påverkan på parametern. Sett till hela vattenförekomsten utgör dock den påverkade sträckan en väldigt liten del och äventyrar inte möjligheten att uppnå god status. Föreslagen naturliknande fiskväg och minimitappning i naturfåran kommer minska påverkan.

Bösmöllan kommer drivas som ett strömkraftverk utan möjlighet till reglering. Således kommer hydrologisk regim att förbättras i det avseendet då det tidigare ej fanns några sådana bestämmelser.

6.3 Morfologiskt tillstånd

Parametern morfologiskt tillstånd är satt till otillfredsställande bl.a. på grund av att vattendragsfårans bredd och djup avviker väsentligt jämfört med referensförhållandet. 100 % av förekomsten bedöms som påverkade genom grävning, rensning, markavvattning eller indämning.

Sökt verksamhet innebär anläggande av ett inlöp vilket medför <150 m² nya strömbiotoper till Kävlingeån. Anläggandet av en ca 50 m lång naturliknande åfåra bör således lokalt påverka det morfologiska tillståndet positivt.

6.4 Naturmiljö

6.4.1 Fiskvandring

Sökt verksamhet innebär en stor förbättring jämfört med nollalternativet då Bösmöllan i dagsläget utgör ett definitivt vandringshinder för svagsimmande arter och ett partiellt för starksimmande. Ett inlöp samt ett låglutande galler med flyktväg kommer anläggas för att avhjälpa både upp- och nedströmsvandrande arter.

Framtagning av inlöp har utförts enligt Bästa möjliga teknik (BMT) och kommer motsvara referensförhållandena på platsen avseende passerbarhet. En särskild tappningsplan, för att säkerställa ett fullgott flöde genom inlöpet året runt, kommer också att upprättas. Det innebär passagemöjlighet för alla i Kävlingeån förekommande fiskarter och således bör statusen för miljö kvalitetsnormen konnektivitet kunna klassas som hög.

Nedströmsvandrande fisk kan vid vissa flödesförhållanden simma in mot intaget då de följer det dominanta flödet. För att hindra fisk från att passera genom turbinerna installeras ett fingaller med tillhörande flyktöppning samt flyktväg. Gallret utformas som ett beta-galler och spaltvidd för gallret föreslås bli 10–13 mm vilket idag är en vanligt föreskriven storlek.

6.4.2 Stormusslor

Inlöpet innebär fria vandringsvägar och således att lokala musselbestånd i vattenförekomsten påverkas positivt. För den tjockskaliga målarmusslan innebär detta en stor förbättring jämfört med nollalternativet då den i sin livscykel är beroende av att nyttja fiskar som värd för spridning av sina glochidielarver. Åtgärderna förväntas förbättra möjligheterna för den tjockskaliga målarmusslan att lyckas med sin reproduktion.

6.4.3 Vattenmiljö

Strömbiotoper

Vid anläggande av inlöp kommer <150 m² nya strömbiotoper att skapas och en särskild tappningsplan kommer upprättas för att säkerställa ett fullgott flöde. Under perioder med lågt flöde kommer allt tillgängligt vatten tappas genom inlöpet.

Vattenkvalité

Vattenkvalitén i Kävlingeån bedöms inte påverkas av sökt verksamhet.

6.5 Kulturmiljö

Genom att enbart ta upp en mindre öppning i överfallsdammen och bygga inlöpet för att efterlikna överfallsdammen försämras den kulturmiljöhistoriska läsbarheten på platsen endast marginellt. Detta bedöms kunna kompenseras för genom att vid platsen upprätta en informationsskylt som beskriver historiken för anläggningen med bilder på anläggningen innan åtgärderna startade.

Övriga anläggningsdelar bevaras på platsen. De positiva effekterna på naturmiljön bedöms överskrida de negativa konsekvenserna på kulturmiljön vilket talar för åtgärdens genomförande.

6.6 Riksintressen

Riksintresse friluftsliv med områdesnummer FM 09 omfattar Kävlingeån från Vombsjön till Bjärred. Området bedöms ej påverkas negativt utan snarare har åtgärderna en positiv inverkan.

6.7 Enskilda intressen

Sökanden avser att teckna servitutsavtal med fastighetsägare.

Inga kända enskilda intressen bedöms påverkas negativt av sökt verksamhet.

7 Betydande miljöpåverkan

Samrådsprocessen inleds vanligtvis med ett utredningssamråd. Utredningssamrådet syftar till att bedöma om verksamheten medför en betydande miljöpåverkan.

Vissa verksamheter bedöms alltid ha betydande miljöpåverkan, vilket framgår av 6 § miljöbedömningsförordningen. Enligt förordningen ska ett vattenkraftverk anses ha betydande miljöpåverkan. Således antas betydande miljöpåverkan föreligga varpå ett undersökningssamråd inte behöver genomföras.

8 Förslag på MKB:s utformning och innehåll

Ett förslag till innehåll i MKB:n har därför tagits fram och huvudrubriker presenteras nedan:

1. Inledning (bakgrund och syfte)
2. Beskrivning av sökt verksamhet
3. Nollalternativet
4. Plan- och fastighetsförhållanden
5. Områdesbeskrivning
6. Områdesskydd (riksintressen, fornlämningar etc.)
7. Effekter och miljökonsekvenser
8. Enskilda och allmänna intressen
9. Påverkan på miljökvalitetsnormer
10. Avstämning mot miljömål
11. Sammanfattande bedömning
12. Referenser

Fokus för miljökonsekvensbeskrivningen bör enligt sökanden läggas på följande delar:

- Fiskvägarnas funktion och att de utgör bästa möjliga teknik (BMT).
- Påverkan på miljökvalitetsnormer och huruvida anläggningen efter prövningen eventuellt kan äventyrar möjligheten att uppnå god ekologisk status.
- Påverkan på kulturmiljö.
- Bedömning om föreslagna skyddsåtgärder är tillräckliga för att minska den temporära påverkan på omgivningen och miljön.
- Bedöma eventuell påverkan på enskilda intressen.

Fiskevårdsteknik AB

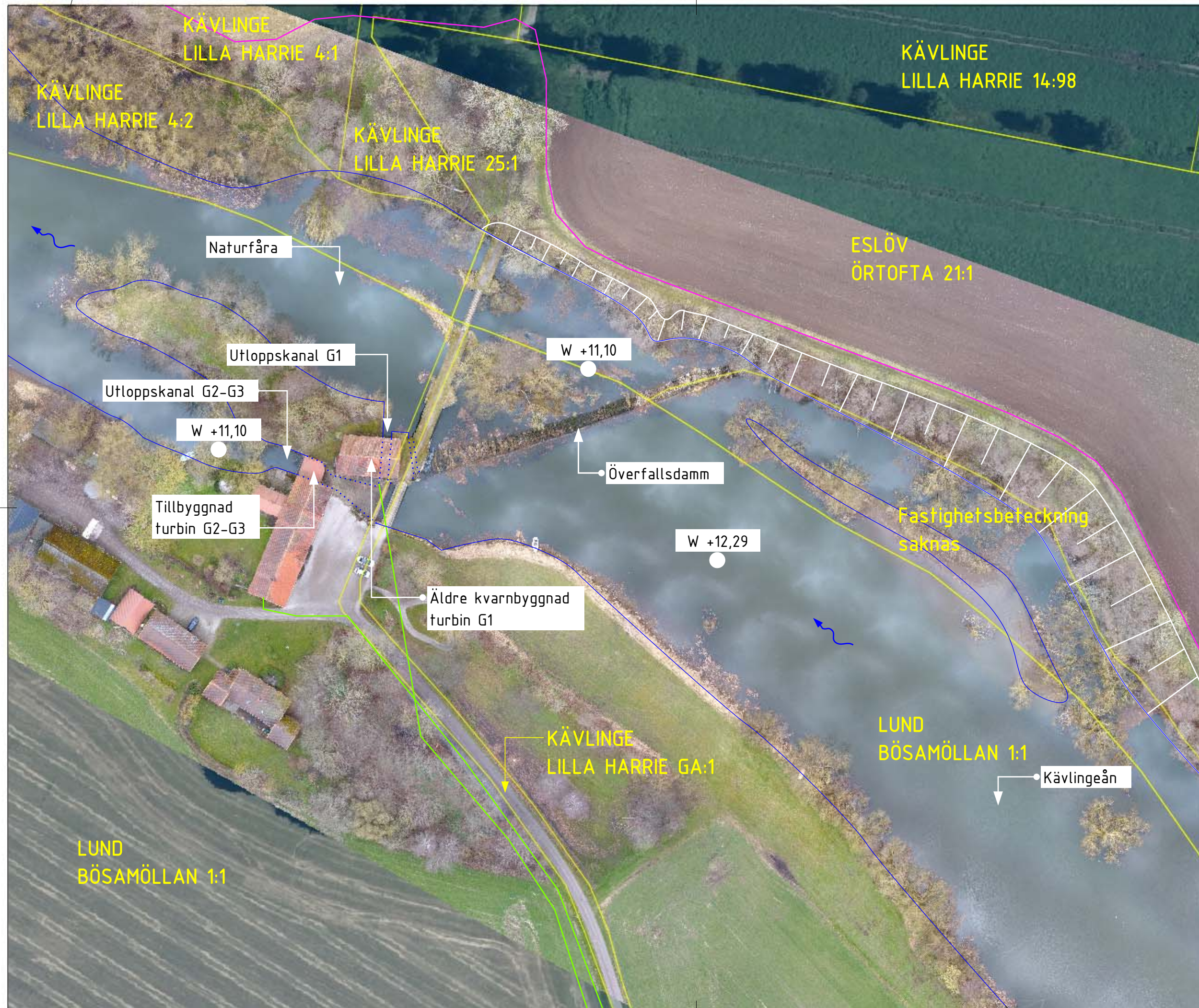
Viktor Hebrand

Anton Nilsson Gullberg

9 Referenser

- Eslövs kommun. (den 20 03 2025). *Översiktsplan och detaljplaner*. Hämtat från <https://eslov.se/bygga-bo-miljo/samhallsutveckling/oversiktsplan-och-detaljplaner/>
- Havs och Vattenmyndigheten. (2013). *Anordningar för upp- och nedströmspassage av fisk vid vattenanläggningar*. Hämtat från havochvatten: <https://www.havochvatten.se/data-kartor-och-rapporter/rapporter-och-andra-publikationer/publikationer/2013-10-30-anordningar-for-upp--och-nedstromspassage-av-fisk-vid-vattenanlaggningar.html>
- Lunds kommun. (den 24 03 2025a). *Detaljplan*. Hämtat från <https://lund.se/stadsutveckling-och-trafik/detaljplaner-och-oversiktlig-planering/detaljplaner>
- Lunds kommun. (den 24 03 2025b). *Översiktsplan*. Hämtat från <https://lund.se/stadsutveckling-och-trafik/detaljplaner-och-oversiktlig-planering/oversiktsplan-2018>
- Naturvårdsverket. (den 25 04 2025). *Skyddad natur*. Hämtat från <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>
- Riksantikvarieämbetet. (den 25 04 2025). *Fornsök*. Hämtat från <https://app.raa.se/open/fornsok/lamning/f69d15de-4ae6-4fb4-a777-b3dbed3948e7>
- SMHI. (den 22 05 2024). *Delavrinningsområdets SUBID: 553*. Hämtat från vattenwebb.smhi.se: https://vattenwebb.smhi.se/modelarea/
- SMHI. (den 24 03 2025). *Mätstation 2171 HÖGSMÖLLA*. Hämtat från [smhi.se: https://www.smhi.se/data/hitta-data-for-en-plats/ladda-ner-observationer-fran-sjoar-och-vattendrag/waterdischargeDaily](https://www.smhi.se: https://www.smhi.se/data/hitta-data-for-en-plats/ladda-ner-observationer-fran-sjoar-och-vattendrag/waterdischargeDaily)
- Sveriges Geologiska Undersökning. (den 25 04 2025). *Brunnsarkivet*. Hämtat från <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-brunnar.html>
- VISS. (den 30 04 2025). *KÄVLINGEÅN: Havet-Bråån*. Hämtat från <https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA93784411>

FÖRKLARINGAR

- Inmätningar gjorda 250331 och 230421
- Samtliga nivåer angivna i RH2000
- Vattenytor anges som W

Fastighetsgränser

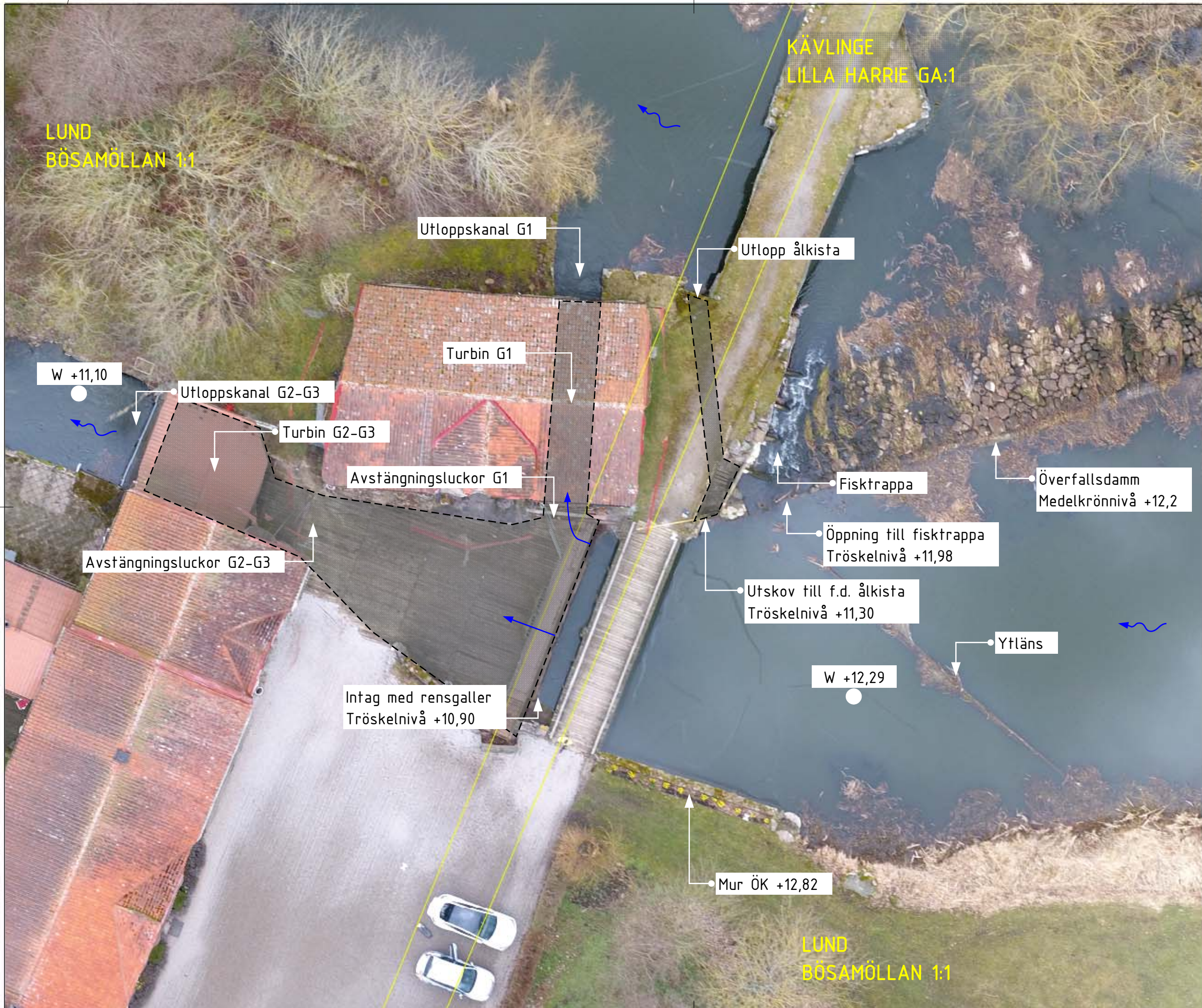
Vatten

Slänt

Markkabel el

Markkabel tele

Rev	Ant	Ändringen avser	Datum	NN
Koordinatsystem SWEREF 99 TM			Höjdsystem RH2000	
Status				
ANSÖKNINGSHANDLING				
Bösmöllan, Kävlingeån				
Kai Stridh				
Fiskevårdsteknik AB				
Göran Olsgatan 1, 211 22 Malmö Tel. 046 - 20 17 00, Fax. 046 - 20 17 06				
Uppdragsnamn	Ritad av		Granskad av	
30765	A. Gullberg		V. Hebrand	
Datum	Uppdragsansvarig			
2025-05-12	V. Hebrand			
Nuvarande förhållanden				
Översiktskarta				
Skala	Ritningsnummer			Bet
1:1000	VB-10.1-001			

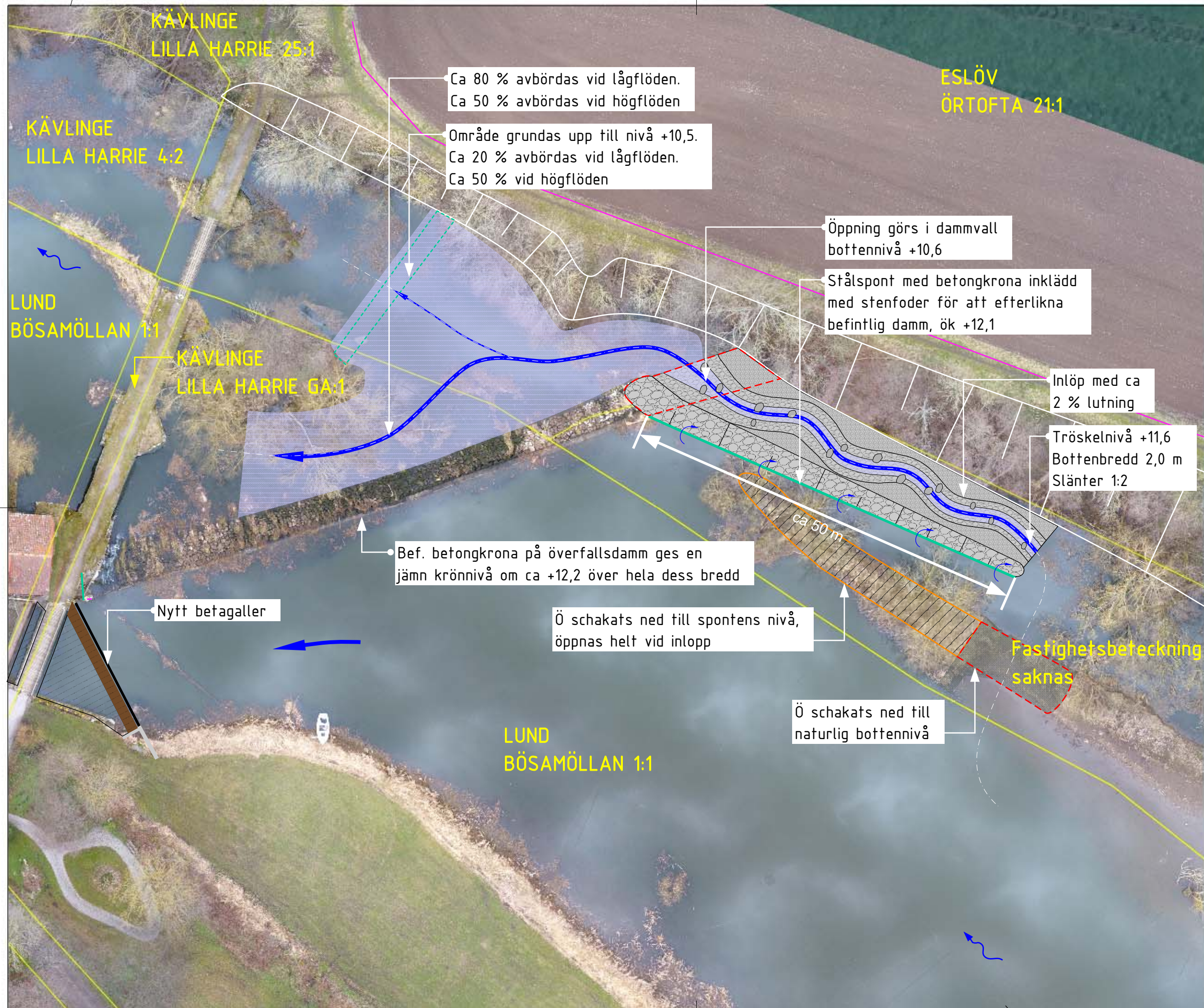
FÖRKLARINGAR

- Inmätningar gjorda 250331 och 230421
- Samtliga nivåer angivna i RH2000
- Vattenytter anges som W

Fastighetsgränser

Vatten

Rev	Ant	Ändringen avser		Datum	NN
Koordinatsystem SWEREF 99 TM			Höjdsystem RH2000		
Status ANSÖKNINGSHANDLING					
Bösmöllan, Kävlingeån					
Kai Stridh					
Fiskevårdsteknik AB					
Göran Olsgatan 1, 211 22 Malmö Tel. 046 - 20 17 00, Fax. 046 - 20 17 06					
Uppdragsnamn		Ritad av		Granskad av	
30765		A. Gullberg		V. Hebrand	
Datum		Uppdragsansvarig			
2025-05-12		V. Hebrand			
Nuvarande förhållanden Planvy dammanläggning					
Skala		Ritningsnummer			Bet
1:200		VB-10.1-002			

FÖRKLARINGAR

- Inmätningar gjorda 250331 och 230421
- Samtliga nivåer angivna i RH2000
- Vattenytor anges som W

Fastighetsgränser

Vatten

Slänt

Markkabel el

Strömstyrande block

Erosionsfoder

Spont

Utrivning

Rev	Ant	Ändringen avser	Datum	NN
Koordinatsystem			Höjdsystem	
SWEREF 99 TM			RH2000	
Status				
ANSÖKNINGSHANDLING				
Bösmöllan, Kävlingeån				
Kai Stridh				
Fiskevårdsteknik AB				
Göran Olsgatan 1, 211 22 Malmö Tel. 046 - 20 17 00, Fax. 046 - 20 17 06				
Uppdragsnamn	Ritad av		Granskad av	
30765	A. Gullberg		V. Hebrand	
Datum	Uppdragsansvarig			
2025-05-12	V. Hebrand			
Framtida förhållanden				
Planvy inlöp				
Skala	Ritningsnummer			Bet
1:500	VB-10.1-003			

